

Regionaal tabellenboek 2016

Werkbeleving

Mobiliteit

Personeelskenmerken

Werkgelegenheid

Inleiding

Het Onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en WJK (Welzijn en maatschappelijke dienstverlening, Jeugdzorg en Kinderopvang) voorziet partijen van eenduidige en betrouwbare informatie over de arbeidsmarktsituatie voor de sectoren Zorg en Welzijn. Het doel is betrokkenen te ondersteunen bij het ontwikkelen van oplossingsstrategieën voor de aanpak van knelpunten op de arbeidsmarkt. Een deel van de verzamelde informatie wordt gepresenteerd in het voorliggende tabellenboek.

Dit tabellenboek geeft inzicht in de regionale situatie en diversiteit. Op de website azwinfo.nl is meer informatie op zowel landelijk als regionaal niveau te vinden. Op regionaal niveau gaat het om studierendement, aantallen zelfstandigen, in- en uitgaande pendel. Op de website is ook een regionale prognosetool te vinden waarmee toekomstprognoses voor de verschillende regio's kunnen worden opgesteld.

In dit tabellenboek worden de volgende 28 regio's onderscheiden:

- Groningen
- Drenthe
- Friesland
- IJsselvecht
- Twente
- Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek
- Achterhoek
- Zuid-West Gelderland
- Midden-Gelderland
- Flevoland
- Gooi- en Vechtstreek
- Zuidoost-Brabant
- Noord- en Midden-Limburg
- Midden-Brabant
- West-Brabant
- Noordoost-Brabant
- Zuid-Limburg
- Utrecht en omgeving
- Amersfoort en omgeving
- Noord-Holland Noord*
- Zaanstreek en Waterland*
- Amsterdam
- Amstelland, Kennemerland en Meerlanden
- Rijnstreek
- Rijnmond
- Haaglanden
- Drechtsteden
- Zeeland

Uitgangspunten regionaal tabellenboek

Informatie over de regionale arbeidsmarkt in Zorg en WJK betekent over het algemeen een regionale verdeling van landelijke gegevens en ontwikkelingen. Landelijke gegevens vormen hiervoor dus de basis. Op basis van beschikbare data en informatie zijn deze landelijke ontwikkelingen naar de regio's vertaald.

*Gemeente Graft-de Rijp heet vanaf dit jaar Alkmaar en verschuift daardoor van regio Zaanstreek en Waterland naar Noord-Holland Noord.

Kaart Regio-indeling

- Achterhoek
- Amersfoort en omgeving
- Amstel-, Kennemer- en Meerlanden
- Amsterdam
- Drechtsteden
- Drenthe
- Flevoland
- Friesland
- Gooi- en Vechtstreek
- Groningen
- Haaglanden
- IJsselvecht
- Midden-Brabant
- Midden-Gelderland
- Noord- en Midden-Limburg
- Noord-Holland Noord
- Noordoost-Brabant
- NW-Veluwe en Stedendriehoek
- Rijnmond
- Rijnstreek
- Twente
- Utrecht en omgeving
- West-Brabant
- Zaanstreek en Waterland
- Zeeland
- Zuid-Limburg
- Zuid-West Gelderland
- Zuidoost-Brabant

Opbouw regionaal tabellenboek

In tabel 1 komt allereerst de arbeidsmarkt in het algemeen, dus niet specifiek voor de sector Zorg en WJK, aan bod. Tabel 2 en 3 geven informatie over de werkgelegenheid in Zorg en WJK (werknemers en fte). In tabel 4 wordt de deeltijdfactor weergegeven, terwijl tabel 5 inzicht geeft in de leeftijdsopbouw van werknemers in de zorg en WJK. Tabel 6 toont het verloop van werknemers. De tabellen 7 en 8 behandelen gegevens over het onderwijs. De laatste drie tabellen (tabel 9, 10 en 11) bieden elk volgens een ander scenario een vooruitblik op de arbeidsmarkt in Zorg en WJK (per branche).

Toelichting en definities

Achterin dit tabellenboek zijn de definities van de gebruikte begrippen en variabelen te vinden, evenals een korte toelichting op de gebruikte methodiek.

Tabel 1: Algemene gegevens: aanbod arbeidsmarkt en werkloosheid algehele economie in Nederland, 2015

Regio	Bevolking personen 15-65 jaar	Groene druk personen 0-20 tov 20-65 jaar	Grijze druk personen >64 tov 20-65 jaar	Potentiële beroeps- bevolking personen 15-65 jaar	Beroeps- bevolking personen 15-65 jaar	Arbeids- participatie personen 15-65 jaar	Niet werkende werkzoekenden personen 15-75 jaar
Groningen	583.900	35%	30%	391.600	262.400	67,0%	15,7%
Drenthe	488.600	40%	37%	305.000	214.500	70,3%	13,3%
Friesland	646.300	41%	34%	409.400	296.600	72,4%	12,9%
IJsselvecht	416.100	43%	29%	267.200	193.000	72,2%	9,7%
Twente	626.000	41%	32%	401.400	282.700	70,4%	13,6%
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	613.100	40%	34%	388.700	271.800	69,9%	10,7%
Achterhoek	297.700	39%	37%	187.100	135.300	72,3%	10,1%
Zuid-West Gelderland	543.300	38%	28%	362.400	254.400	70,2%	11,2%
Midden-Gelderland	620.600	40%	30%	405.400	286.700	70,7%	11,5%
Flevoland	401.800	44%	20%	272.900	193.000	70,7%	12,4%
Gooi- en Vechtstreek	246.500	41%	37%	152.800	109.300	71,5%	10,5%
Utrecht en omgeving	1.001.000	39%	25%	666.900	486.100	72,9%	9,2%
Amersfoort en omgeving	312.900	43%	28%	202.000	150.300	74,4%	10,0%
Noord-Holland Noord	612.600	39%	33%	391.700	285.300	72,8%	8,9%
Zaanstreek en Waterland	328.200	39%	31%	213.500	154.400	72,3%	9,4%
Amsterdam	848.400	30%	18%	615.400	440.100	71,5%	10,0%
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	726.200	39%	31%	467.300	349.700	74,8%	8,9%
Rijnstreek	774.600	39%	30%	505.900	364.300	72,0%	8,8%
Rijnmond	1.182.400	37%	28%	785.600	549.800	70,0%	18,6%
Haaglanden	1.242.800	37%	27%	829.500	585.200	70,5%	14,3%
Drechtsteden	400.200	42%	32%	255.300	179.200	70,2%	7,7%
Zeeland	380.700	39%	39%	236.600	168.900	71,4%	7,9%
West-Brabant	694.000	37%	32%	450.300	332.100	73,7%	10,5%
Midden-Brabant	439.700	37%	29%	291.400	207.900	71,3%	12,4%
Noordoost-Brabant	602.500	39%	31%	392.200	284.600	72,6%	10,4%
Zuidoost-Brabant	752.500	37%	31%	492.300	352.500	71,6%	12,2%
Noord- en Midden-Limburg	515.900	35%	34%	333.600	238.000	71,3%	10,2%
Zuid-Limburg	602.000	31%	37%	392.400	264.800	67,5%	12,5%
Nederland	16.900.700	38%	30%	11.066.000	7.892.700	71,3%	11,6%

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities

Tabel 2: (Ontwikkeling van) beslag op de arbeidsmarkt, 2015

Regio	Aantal wn Zorg 2015	Aantal wn WJK 2015	Aantal wn Zorg en WJK 2015	Ontwikke- ling aantal wn Z&WJK 2012-2015	Ontwikke- ling aantal wn Z&WJK 2014-2015	Aandeel pbb werkzaam in Zorg 2015	Aandeel pbb werkzaam in WJK 2015	Aandeel pbb werkzaam in Z&WJK 2015	Ontwikkeling aandeel pbb werkzaam in Z&WJK 2012-2015	Ontwikkeling aandeel pbb werkzaam in Z&WJK 2014-2015
Groningen	46.370	5.400	51.760	-7,8%	-4,0%	11,8%	1,4%	13,2%	-1,1%	-0,5%
Drenthe	35.030	3.860	38.890	-6,2%	-2,6%	11,5%	1,3%	12,8%	-0,6%	-0,3%
Friesland	42.700	6.070	48.770	-6,4%	-2,2%	10,4%	1,5%	11,9%	-0,6%	-0,2%
IJsselvecht	30.790	3.880	34.670	-4,1%	-1,7%	11,5%	1,5%	13,0%	-0,5%	-0,1%
Twente	40.530	4.810	45.340	-8,0%	-3,3%	10,1%	1,2%	11,3%	-0,8%	-0,3%
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	42.960	5.740	48.690	-6,3%	-2,6%	11,1%	1,5%	12,5%	-0,7%	-0,2%
Achterhoek	19.560	1.990	21.550	-9,1%	-3,3%	10,5%	1,1%	11,5%	-0,9%	-0,3%
Zuid-West Gelderland	40.920	5.740	46.670	-4,8%	-2,4%	11,3%	1,6%	12,9%	-0,7%	0,0%
Midden-Gelderland	36.780	6.010	42.790	-7,3%	-3,0%	9,1%	1,5%	10,6%	-0,8%	-0,2%
Flevoland	18.410	3.990	22.390	*	-3,1%	6,7%	1,5%	8,2%	*	-2,0%
Gooi- en Vechtstreek	13.000	2.190	15.190	-9,6%	-3,3%	8,5%	1,4%	9,9%	-1,0%	-0,6%
Utrecht en omgeving	62.100	14.150	76.250	-7,1%	-3,0%	9,3%	2,1%	11,4%	-1,0%	-0,2%
Amersfoort en omgeving	17.770	3.430	21.200	-7,2%	-2,7%	8,8%	1,7%	10,5%	-0,9%	-0,3%
Noord-Holland Noord	35.690	4.750	40.450	-6,5%	-2,2%	9,1%	1,2%	10,3%	-0,6%	-0,1%
Zaanstreek en Waterland	15.460	2.160	17.620	-9,3%	-3,1%	7,2%	1,0%	8,3%	-0,7%	-0,2%
Amsterdam	53.090	14.530	67.620	-3,9%	0,9%	8,6%	2,4%	11,0%	-0,8%	0,2%
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	34.340	6.800	41.140	-11,1%	-3,2%	7,3%	1,5%	8,8%	-1,1%	-0,2%
Rijnstreek	50.040	7.330	57.370	-5,4%	-2,1%	9,9%	1,4%	11,3%	-0,6%	-0,1%
Rijnmond	68.700	13.630	82.330	-8,0%	-1,1%	8,7%	1,7%	10,5%	0,6%	-0,1%
Haaglanden	58.600	14.710	73.310	-6,6%	-2,4%	7,1%	1,8%	8,8%	-2,3%	-0,2%
Drechtsteden	23.810	2.810	26.630	-9,2%	-3,9%	9,3%	1,1%	10,4%	-0,9%	-0,2%
Zeeland	23.130	2.500	25.630	-8,0%	-3,9%	9,8%	1,1%	10,8%	-0,7%	-0,4%
West-Brabant	37.360	5.460	42.820	-10,7%	-5,0%	8,3%	1,2%	9,5%	-1,1%	-0,5%
Midden-Brabant	24.830	4.320	29.150	-9,6%	-3,9%	8,5%	1,5%	10,0%	-1,0%	-0,3%
Noordoost-Brabant	35.760	6.060	41.810	-6,6%	-2,1%	9,1%	1,5%	10,7%	-0,7%	-0,1%
Zuidoost-Brabant	43.960	7.340	51.300	-6,7%	-2,9%	8,9%	1,5%	10,4%	-0,8%	-0,2%
Noord- en Midden-Limburg	30.490	4.180	34.680	-8,1%	-2,9%	9,1%	1,3%	10,4%	-0,7%	0,0%
Zuid-Limburg	42.660	4.760	47.420	-6,8%	-1,7%	10,9%	1,2%	12,1%	-0,6%	-0,2%
Nederland	1.024.820	168.600	1.193.420	-7,6%	-2,5%	9,3%	1,5%	10,8%	-0,8%	-0,2%

wn = werknemers, pbb = potentiële beroepsbevolking

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities

* Vanaf 2013 heeft er een correctie plaatsgevonden in WMD Flevoland, waardoor de jaren 2012 en 2015 niet met elkaar te vergelijken zijn

Tabel 3: Werkgelegenheid naar branche

Aantal fte per branche; 2015

Regio	ZKH	GGZ	GHZ	VVT	HA&GHC	Ovr Zorg	WMD	JZ	KO	Z&WJK	Ontwikkeling 2012-2015	Ontwikkeling 2014-2015
Groningen	12.880	3.690	4.610	9.380	690	3.170	1.860	780	1.380	38.440	-4,0%	-2,3%
Drenthe	6.090	5.040	4.380	7.160	680	1.280	1.270	510	890	27.290	-2,4%	0,0%
Friesland	8.250	1.880	5.500	10.190	810	2.240	2.100	1.140	1.060	33.170	-4,4%	-2,4%
IJsselvecht	6.080	1.660	4.350	7.230	490	1.890	1.150	530	850	24.230	-1,3%	0,4%
Twente	6.450	1.880	5.790	10.830	680	2.540	1.290	680	1.370	31.510	-5,4%	-2,2%
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	6.130	3.230	6.980	10.490	710	2.700	1.870	1.030	1.280	34.410	-3,5%	-1,3%
Achterhoek	2.240	970	3.010	6.170	290	680	390	420	600	14.770	-5,4%	-1,5%
Zuid-West Gelderland	12.850	2.940	3.550	8.570	630	2.000	2.140	770	1.430	34.870	-1,7%	-1,6%
Midden-Gelderland	6.280	2.990	4.290	9.930	870	2.250	1.700	1.190	1.480	30.990	-5,3%	-1,7%
Flevoland	2.250	1.060	2.390	5.270	1.550	1.260	1.130	690	1.420	17.020	*	-1,1%
Gooi- en Vechtstreek	2.790	580	1.290	3.550	240	1.200	340	220	980	11.200	-6,7%	-1,8%
Utrecht en omgeving	16.380	4.580	6.270	11.610	1.240	7.760	5.470	1.420	3.710	58.430	-3,7%	-2,0%
Amersfoort en omgeving	2.430	1.740	3.470	3.930	280	1.050	1.150	400	1.010	15.460	-2,8%	-1,3%
Noord-Holland Noord	5.020	2.180	5.460	10.180	660	1.940	980	780	1.780	29.000	-2,3%	-1,0%
Zaanstreek en Waterland	2.010	800	1.560	5.360	310	1.200	370	400	1.250	13.250	-3,0%	-2,0%
Amsterdam	22.590	3.740	1.740	8.130	1.200	6.970	6.570	1.530	2.640	55.120	-2,6%	1,6%
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	6.730	2.560	3.590	9.560	760	2.780	1.160	950	2.780	30.870	-7,2%	-1,8%
Rijnstreek	10.990	2.760	6.800	11.350	860	3.270	1.760	1.300	2.700	41.800	-1,4%	-1,5%
Rijnmond	19.710	3.830	5.820	16.230	1.290	5.880	4.010	1.850	3.340	61.950	-6,9%	0,0%
Haaglanden	11.270	4.700	5.360	17.070	1.470	4.160	5.490	1.570	4.610	55.700	-3,5%	-2,3%
Drechtsteden	5.270	1.150	2.990	4.860	380	2.050	530	590	990	18.830	-6,2%	-2,3%
Zeeland	3.770	1.320	2.530	7.090	450	670	610	500	810	17.750	-4,7%	-3,3%
West-Brabant	6.160	2.220	4.400	10.360	640	2.920	1.630	870	1.430	30.620	-7,9%	-3,4%
Midden-Brabant	4.690	1.500	3.950	6.110	410	1.510	1.460	550	1.190	21.380	-5,6%	-2,9%
Noordoost-Brabant	5.630	2.700	4.750	8.400	710	2.870	1.660	680	1.680	29.080	-8,4%	-1,3%
Zuidoost-Brabant	9.330	2.630	4.640	10.320	940	3.670	2.020	840	2.090	36.460	-4,8%	-1,3%
Noord- en Midden-Limburg	4.220	1.990	4.410	8.100	920	1.900	1.150	630	1.070	24.390	-4,6%	-1,7%
Zuid-Limburg	12.610	2.480	3.200	9.560	840	2.580	1.610	910	920	34.710	-6,1%	-0,9%
Nederland	221.110	68.820	117.080	247.010	20.980	74.390	52.850	23.720	46.760	872.720	-4,9%	-1,4%

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities

* Vanaf 2013 heeft er een correctie plaatsgevonden in WMD Flevoland, waardoor de jaren 2012 en 2015 niet met elkaar te vergelijken zijn

Tabel 4: Deeltijdfactor naar branche 2015

Regio	ZKH	GGZ	GHZ	VVT	HA&GHC	Ovr Zorg	WMD	JZ	KO	Z&WJK 2015	Z&WJK 2013
Groningen	0,81	0,82	0,77	0,64	0,69	0,73	0,76	0,87	0,67	0,74	0,72
Drenthe	0,74	0,83	0,73	0,60	0,69	0,70	0,76	0,88	0,55	0,70	0,68
Friesland	0,75	0,82	0,69	0,60	0,67	0,71	0,77	0,82	0,54	0,68	0,68
IJsselvecht	0,76	0,79	0,68	0,65	0,67	0,77	0,72	0,82	0,52	0,70	0,68
Twente	0,77	0,78	0,76	0,62	0,65	0,71	0,70	0,85	0,64	0,69	0,68
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	0,76	0,80	0,71	0,65	0,66	0,69	0,72	0,86	0,65	0,71	0,69
Achterhoek	0,74	0,81	0,70	0,65	0,66	0,64	0,68	0,88	0,63	0,69	0,66
Zuid-West Gelderland	0,81	0,83	0,72	0,68	0,67	0,69	0,75	0,81	0,74	0,75	0,73
Midden-Gelderland	0,78	0,83	0,73	0,68	0,71	0,65	0,72	0,87	0,65	0,72	0,71
Flevoland	0,79	0,86	0,73	0,72	0,79	0,72	1,03	0,88	0,67	0,76	0,73
Gooi- en Vechtstreek	0,78	0,84	0,78	0,69	0,67	0,75	0,67	0,88	0,69	0,74	0,72
Utrecht en omgeving	0,80	0,85	0,77	0,70	0,70	0,80	0,80	0,86	0,66	0,77	0,75
Amersfoort en omgeving	0,77	0,84	0,75	0,65	0,68	0,70	0,80	0,85	0,67	0,73	0,70
Noord-Holland Noord	0,76	0,83	0,74	0,67	0,66	0,67	0,65	0,89	0,75	0,72	0,70
Zaanstreek en Waterland	0,76	0,82	0,72	0,70	0,69	0,77	0,73	0,86	1,06	0,75	0,71
Amsterdam	0,85	0,86	0,89	0,81	0,80	0,81	0,83	0,90	0,54	0,82	0,81
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	0,79	0,85	0,79	0,71	0,66	0,76	0,70	0,86	0,69	0,75	0,73
Rijnstreek	0,80	0,83	0,74	0,64	0,67	0,69	0,70	0,85	0,82	0,73	0,71
Rijmond	0,81	0,87	0,75	0,71	0,69	0,77	0,77	0,83	0,54	0,75	0,75
Haaglanden	0,81	0,86	0,77	0,69	0,70	0,78	0,76	0,87	0,81	0,76	0,74
Drechtsteden	0,72	0,83	0,74	0,65	0,63	0,70	0,70	0,81	0,75	0,71	0,68
Zeeland	0,74	0,77	0,69	0,64	0,67	0,70	0,71	0,76	0,83	0,69	0,67
West-Brabant	0,78	0,81	0,73	0,67	0,66	0,71	0,77	0,83	0,62	0,72	0,70
Midden-Brabant	0,79	0,81	0,74	0,69	0,67	0,71	0,75	0,82	0,70	0,73	0,71
Noordoost-Brabant	0,77	0,81	0,70	0,65	0,63	0,68	0,64	0,81	0,64	0,70	0,68
Zuidoost-Brabant	0,76	0,81	0,72	0,66	0,71	0,73	0,71	0,82	0,60	0,71	0,70
Noord- en Midden-Limburg	0,77	0,81	0,70	0,65	0,74	0,72	0,69	0,85	0,61	0,70	0,69
Zuid-Limburg	0,79	0,78	0,72	0,66	0,72	0,77	0,73	0,83	0,63	0,73	0,72
Nederland	0,79	0,83	0,73	0,67	0,69	0,74	0,75	0,85	0,66	0,73	0,72

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities

**De deeltijdfactor komt hier boven de 1,0 door het sterke groeipercentage in de data van PGGM in 2014 en 2015, die op de 2013 data van CBS wordt geprojecteerd.*

Tabel 5: Leeftijdsopbouw naar branche, 2015

Aandelen 35- en 55+ per branche, uitgedrukt in %

Regio	ZKH 35-	ZKH 55+	GGZ 35-	GGZ 55+	GHZ 35-	GHZ 55+	VVT 35-	VVT 55+	HA & GHC 35-	HA & GHC 55+	Ovr Zorg 35-	Ovr Zorg 55+	WMD 35-	WMD 55+	JZ 35-	JZ 55+	KO 35-	KO 55+	Z& WJK 35-	Z& WJK 55+
Groningen	31,6%	21,2%	38,5%	19,2%	41,0%	16,8%	25,7%	24,3%	31,4%	13,9%	28,8%	20,1%	28,3%	21,9%	43,4%	10,1%	47,6%	10,1%	32,1%	20,6%
Drenthe	23,8%	24,2%	15,3%	30,7%	33,0%	20,4%	24,2%	26,2%	28,4%	18,7%	37,8%	13,3%	30,0%	22,5%	21,4%	19,3%	45,4%	12,5%	25,8%	24,0%
Friesland	28,8%	20,9%	24,2%	24,5%	37,2%	16,7%	23,2%	25,3%	24,7%	19,8%	30,7%	18,6%	32,5%	21,4%	36,0%	16,1%	42,7%	14,0%	28,9%	21,4%
IJsselvecht	28,6%	20,7%	37,8%	18,4%	41,0%	15,6%	26,6%	23,8%	28,4%	16,8%	34,4%	14,7%	32,6%	22,0%	33,2%	12,7%	55,2%	7,8%	32,6%	19,5%
Twente	27,8%	21,4%	34,7%	20,0%	44,4%	14,4%	25,3%	24,9%	31,6%	16,1%	31,7%	20,6%	24,8%	25,1%	32,6%	16,0%	44,2%	8,4%	31,2%	20,7%
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	28,7%	21,2%	25,3%	30,2%	34,1%	21,4%	23,9%	27,5%	29,4%	17,2%	35,5%	16,7%	34,0%	21,4%	25,4%	22,6%	51,9%	9,1%	29,7%	23,1%
Achterhoek	27,4%	22,5%	31,5%	23,4%	34,5%	19,8%	19,7%	28,5%	25,2%	21,8%	35,2%	14,6%	27,0%	25,4%	31,3%	16,1%	55,3%	9,7%	27,4%	23,6%
Zuid-West Gelderland	30,7%	21,0%	33,5%	19,6%	38,4%	19,4%	27,6%	24,2%	25,7%	21,8%	33,4%	17,5%	48,9%	17,3%	31,3%	20,3%	47,6%	10,2%	33,0%	20,6%
Midden-Gelderland	27,2%	23,4%	27,8%	23,5%	38,2%	18,1%	26,7%	25,8%	31,9%	15,5%	34,5%	17,5%	29,5%	22,4%	29,8%	19,4%	51,1%	8,7%	30,9%	21,8%
Flevoland	27,2%	21,4%	32,8%	21,4%	39,2%	16,5%	26,8%	22,4%	15,5%	28,0%	35,1%	19,3%	25,8%	23,0%	28,8%	18,3%	49,9%	7,5%	30,1%	20,5%
Gooi- en Vechtstreek	23,4%	27,8%	23,4%	28,2%	30,0%	24,4%	24,2%	32,1%	19,9%	26,4%	37,1%	18,1%	18,0%	30,9%	33,3%	16,8%	49,5%	10,7%	28,3%	26,1%
Utrecht en omgeving	35,5%	19,3%	36,6%	19,2%	38,4%	20,0%	27,0%	26,9%	26,3%	20,8%	40,0%	15,6%	30,9%	21,9%	44,3%	12,1%	58,7%	8,4%	35,9%	19,8%
Amersfoort en omgeving	27,1%	23,6%	25,3%	27,1%	34,8%	19,2%	26,0%	26,9%	31,4%	15,0%	32,2%	18,0%	30,0%	23,2%	34,7%	16,7%	51,6%	9,8%	31,1%	22,1%
Noord-Holland Noord	26,1%	22,3%	27,5%	24,2%	31,8%	22,1%	22,0%	28,8%	21,4%	20,5%	32,9%	18,9%	22,3%	28,3%	27,6%	17,8%	48,9%	11,1%	27,6%	23,8%
Zaanstreek en Waterland	24,6%	23,5%	29,7%	20,0%	34,3%	20,2%	22,8%	28,6%	24,7%	18,8%	34,5%	15,5%	30,3%	23,0%	27,1%	15,9%	51,0%	10,1%	29,2%	22,6%
Amsterdam	35,0%	20,1%	37,5%	19,6%	33,1%	21,3%	27,2%	28,1%	34,2%	21,6%	31,5%	21,0%	29,2%	21,0%	36,2%	18,1%	54,9%	7,8%	33,9%	20,9%
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	26,4%	25,5%	22,3%	31,0%	32,0%	23,5%	24,1%	28,4%	21,2%	24,3%	34,0%	19,6%	21,0%	28,3%	27,7%	19,9%	48,7%	10,5%	28,5%	24,6%
Rijnstreek	33,0%	20,9%	31,2%	26,2%	37,9%	20,2%	25,9%	27,1%	25,4%	19,8%	32,5%	17,2%	23,5%	27,3%	38,0%	14,2%	57,1%	8,0%	32,8%	21,8%
Rijnmond	36,0%	18,9%	34,9%	20,4%	39,2%	17,2%	25,0%	26,9%	32,7%	18,7%	33,0%	19,5%	33,9%	19,0%	38,1%	13,3%	52,1%	8,7%	33,7%	20,4%
Haaglanden	31,1%	21,3%	30,5%	24,0%	38,0%	17,9%	26,3%	26,9%	31,6%	20,2%	38,0%	14,9%	41,0%	18,7%	37,6%	12,4%	51,6%	9,2%	33,6%	21,0%
Drechtsteden	29,0%	22,9%	32,8%	20,5%	39,8%	16,4%	30,9%	22,5%	25,9%	20,6%	34,3%	19,4%	28,8%	22,1%	38,9%	13,7%	56,5%	7,7%	33,7%	20,1%
Zeeland	19,1%	26,3%	30,5%	22,8%	38,2%	18,7%	27,2%	24,1%	32,9%	19,6%	33,8%	17,2%	30,3%	23,3%	28,8%	26,8%	45,5%	11,3%	28,8%	22,7%
West-Brabant	26,1%	22,1%	29,0%	24,4%	36,7%	18,5%	25,8%	25,6%	28,8%	19,7%	33,1%	18,9%	29,9%	24,7%	40,8%	13,8%	46,2%	12,9%	30,0%	22,1%
Midden-Brabant	30,8%	21,5%	38,3%	19,6%	33,3%	20,2%	25,0%	27,2%	31,3%	15,7%	35,0%	17,3%	26,7%	25,6%	38,4%	17,7%	51,4%	10,1%	31,4%	22,0%
Noordoost-Brabant	25,8%	23,2%	28,0%	28,5%	36,8%	20,8%	23,7%	27,7%	31,3%	19,5%	30,5%	21,0%	31,9%	25,7%	30,5%	21,1%	52,4%	9,5%	29,9%	23,6%
Zuidoost-Brabant	30,0%	19,4%	31,0%	21,9%	38,2%	18,2%	24,0%	27,5%	25,3%	19,2%	34,3%	17,0%	24,2%	26,7%	31,5%	17,1%	50,3%	10,9%	30,6%	21,5%
Noord- en Midden-Limburg	25,1%	24,6%	28,5%	27,1%	35,3%	22,9%	24,6%	26,9%	33,6%	19,3%	34,1%	17,7%	35,1%	22,6%	33,7%	19,7%	47,4%	12,9%	29,7%	23,8%
Zuid-Limburg	29,2%	22,9%	33,3%	20,5%	38,6%	18,2%	25,8%	25,6%	34,7%	17,9%	37,5%	16,5%	29,2%	25,7%	24,9%	20,9%	44,0%	12,4%	30,3%	22,3%
Nederland	30,3%	21,5%	30,3%	23,6%	37,1%	19,1%	25,2%	26,4%	28,1%	19,8%	34,2%	18,0%	31,1%	22,4%	34,0%	16,7%	51,2%	9,7%	31,3%	21,7%

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities

Tabel 6: Netto verloop VVS-personeel, 3-jaarsgemiddelde (in %)

Het aandeel werknemers dat uitstroomt uit de sector, per branche.

Regio	ZKH	GGZ	GHZ	VVT	HA & GHC	Ovr Zorg	WMD	JZ	KO	Z&WJK	Netto verloop Z&WJK 2011	Netto verloop Z&WJK 2013
Groningen	3,3%	3,6%	3,9%	4,1%	5,5%	4,4%	7,9%	5,8%	8,9%	4,4%	3,8%	5,1%
Drenthe	2,0%	3,5%	3,7%	5,0%	5,1%	5,3%	10,7%	4,5%	8,4%	4,6%	4,2%	5,2%
Friesland	2,7%	4,5%	4,1%	5,7%	4,1%	7,3%	10,3%	3,7%	6,2%	5,0%	4,7%	5,8%
IJsselvecht	2,8%	2,4%	4,6%	4,2%	.	6,8%	9,3%	3,8%	9,8%	4,4%	4,3%	4,9%
Twente	3,5%	3,7%	3,0%	4,4%	.	5,6%	6,5%	4,5%	7,7%	4,4%	4,0%	4,9%
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	3,1%	4,5%	4,0%	4,5%	6,2%	6,9%	7,7%	4,7%	7,1%	4,7%	4,4%	4,9%
Achterhoek	2,3%	3,8%	2,7%	4,3%	.	5,8%	.	5,0%	8,9%	4,1%	3,3%	4,3%
Zuid-West Gelderland	4,2%	4,8%	3,6%	4,3%	.	4,9%	7,2%	3,4%	6,6%	4,6%	4,0%	4,6%
Midden-Gelderland	3,4%	2,4%	3,5%	5,2%	.	6,6%	8,0%	4,6%	10,5%	5,0%	4,3%	5,6%
Flevoland	5,3%	3,2%	3,4%	4,9%	3,7%	10,8%	5,6%	6,3%	12,2%	5,7%	4,8%	6,0%
Gooi- en Vechtstreek	5,0%	5,8%	4,5%	5,6%	.	6,5%	7,9%	.	7,5%	5,7%	6,4%	5,5%
Utrecht en omgeving	4,3%	4,9%	4,1%	6,3%	6,5%	8,0%	8,3%	5,6%	6,5%	5,7%	5,8%	5,4%
Amersfoort en omgeving	3,1%	5,0%	4,3%	4,8%	.	7,2%	12,5%	7,4%	8,0%	5,4%	3,8%	6,6%
Noord-Holland Noord	2,6%	4,3%	2,9%	5,2%	5,8%	5,8%	8,4%	6,0%	8,6%	4,9%	3,9%	5,4%
Zaanstreek en Waterland	4,0%	.	.	5,1%	.	.	10,5%	.	6,9%	4,7%	4,3%	5,5%
Amsterdam	4,4%	5,3%	5,4%	6,9%	.	9,2%	9,6%	6,6%	10,9%	6,1%	6,1%	6,3%
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	3,3%	5,3%	2,3%	7,4%	6,7%	6,3%	9,5%	4,6%	6,1%	5,6%	4,4%	7,3%
Rijnstreek	3,7%	3,7%	2,8%	4,5%	.	4,4%	6,2%	3,6%	5,4%	4,1%	4,0%	4,4%
Rijnmond	4,0%	4,4%	4,1%	5,6%	4,1%	7,4%	11,4%	4,3%	9,8%	5,7%	4,7%	6,9%
Haaglanden	3,6%	4,1%	3,1%	5,5%	7,0%	6,4%	11,1%	3,8%	8,2%	5,5%	5,5%	6,1%
Drechtsteden	4,8%	5,4%	3,5%	6,5%	.	7,0%	9,2%	.	7,1%	5,3%	4,0%	5,9%
Zeeland	3,6%	3,2%	3,7%	4,5%	.	4,8%	7,3%	3,3%	7,3%	4,5%	4,2%	4,9%
West-Brabant	2,6%	4,1%	5,0%	5,5%	.	7,8%	9,8%	2,6%	9,3%	5,3%	5,0%	5,8%
Midden-Brabant	3,8%	3,8%	3,1%	7,5%	.	8,9%	8,7%	6,3%	6,6%	5,8%	6,1%	6,7%
Noordoost-Brabant	2,9%	3,0%	3,3%	5,0%	5,0%	6,9%	7,3%	3,5%	8,9%	4,6%	3,5%	6,0%
Zuidoost-Brabant	2,5%	3,7%	2,7%	4,5%	4,4%	9,2%	9,6%	3,4%	7,8%	4,6%	4,5%	4,9%
Noord- en Midden-Limburg	3,1%	4,1%	3,6%	4,5%	4,5%	6,0%	8,1%	3,8%	6,3%	4,4%	4,4%	4,6%
Zuid-Limburg	3,2%	3,5%	3,4%	4,8%	.	6,7%	6,2%	4,6%	6,4%	4,3%	3,9%	5,1%
Nederland	3,5%	4,0%	3,5%	5,1%	4,5%	6,8%	8,6%	4,5%	7,9%	4,9%	4,5%	5,5%

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Een puntje in de tabel geeft aan dat het aantal waarnemingen waarop de celvulling is gebaseerd, te laag is om de data te mogen publiceren.

Tabel 7: Instroom in opleidingen, studiejaar 2014-2015

Instroom in MBO (BOL + BBL) en HBO (voltijd + deeltijd + duaal), studiejaar 2014-2015

Regio	ZH1	HLP2	VRZ3	VPK4	VPK6	DA4	MMZ3	MMZ4	PW3	PW4	SMD4 + SCW4	MWD6 + SPH6 + Ped6 + CMV6
Groningen	.	310	470	430	330	60	200	260	120	130	20	600
Drenthe	.	270	420	350	160	40	160	290	80	110	20	340
Friesland	.	430	690	430	330	90	240	340	140	130	180	720
IJsselvecht	.	270	400	320	170	30	160	200	90	90	110	500
Twente	.	340	600	460	290	50	160	320	80	140	60	560
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	.	290	430	320	160	60	160	270	150	120	90	460
Achterhoek	.	170	220	160	70	20	90	100	110	70	40	220
Zuid-West Gelderland	.	270	310	230	170	70	70	110	120	100	30	630
Midden-Gelderland	.	300	370	270	190	60	190	150	140	140	90	640
Flevoland	.	310	240	210	90	40	160	180	120	170	60	400
Gooi- en Vechtstreek	.	80	130	90	50	.	10	40	30	30	.	130
Utrecht en omgeving	30	370	480	310	290	70	120	200	230	190	120	890
Amersfoort en omgeving	20	140	180	140	100	30	50	70	60	90	80	310
Noord-Holland Noord	30	260	200	160	120	60	120	120	180	180	70	440
Zaanstreek en Waterland	.	150	140	100	80	50	50	50	90	100	20	240
Amsterdam	.	480	270	160	190	60	150	110	250	160	30	800
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	20	200	180	150	150	50	50	110	110	140	110	480
Rijnstreek	40	280	380	330	240	60	170	240	110	90	130	570
Rijnmond	60	810	840	500	210	150	350	360	280	160	220	1010
Haaglanden	90	790	660	420	270	140	220	200	290	210	220	980
Drechtsteden	.	220	290	190	100	50	70	140	100	40	30	270
Zeeland	.	130	140	80	160	20	100	180	70	40	.	190
West-Brabant	50	260	440	280	200	40	80	150	170	80	70	500
Midden-Brabant	20	150	230	140	120	50	50	100	50	40	60	410
Noordoost-Brabant	.	220	420	200	160	60	140	180	130	80	50	530
Zuidoost-Brabant	30	250	380	320	250	50	100	160	120	90	70	550
Noord- en Midden-Limburg	.	210	290	290	150	70	80	130	80	140	20	340
Zuid-Limburg	.	230	330	360	180	70	60	190	80	110	.	350
Geen woonadres bekend	90	50	.	.	30	80	50	100	90	90	80	100
Nederland	480	8.240	10.120	7.400	5.010	1.680	3.610	5.050	3.670	3.260	2.080	14.160

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Een puntje in de tabel geeft aan dat het aantal waarnemingen waarop de celvulling is gebaseerd, te laag is om de data te mogen publiceren.

Tabel 8: Aantal gediplomeerden, studiejaar 2014-2015

MBO (BOL + BBL) en HBO (voltijd + deeltijd + duaal), studiejaar 2014-2015

Regio	ZH1	HLP2	VRZ3	VPK4	VPK6	DA4	MMZ3	MMZ4	PW3	PW4	SMD4 + SCW4	MWD6 + SPH6 + Ped6 + CMV6
Groningen	.	300	380	240	170	40	120	190	90	110	.	290
Drenthe	.	230	340	200	40	40	130	190	60	70	.	110
Friesland	10	330	540	190	160	90	130	270	110	150	130	270
IJsselvecht	.	210	300	150	90	30	90	180	60	110	60	280
Twente	.	290	520	210	150	50	130	270	90	180	30	310
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek	.	230	310	180	90	30	80	200	90	140	40	210
Achterhoek	.	130	180	100	40	20	60	100	50	60	20	110
Zuid-West Gelderland	.	170	220	130	140	30	50	130	60	100	10	310
Midden-Gelderland	.	230	310	170	100	30	90	150	60	150	30	320
Flevoland	.	210	170	120	40	40	80	140	100	130	40	140
Gooi- en Vechtstreek	.	60	80	50	30	.	.	20	30	20	.	60
Utrecht en omgeving	20	320	280	200	160	60	50	130	170	190	110	430
Amersfoort en omgeving	10	120	100	60	30	20	20	60	40	50	30	140
Noord-Holland Noord	20	200	320	130	80	50	70	110	110	170	40	190
Zaanstreek en Waterland	.	130	100	60	40	30	40	60	60	90	10	90
Amsterdam	.	420	160	70	130	70	80	100	160	120	30	330
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden	10	210	190	150	80	30	40	90	90	90	60	190
Rijnstreek	20	240	340	220	100	40	70	170	90	130	70	280
Rijnmond	50	580	540	260	110	120	130	410	180	200	90	410
Haaglanden	90	980	490	260	120	90	90	170	210	200	200	410
Drechtsteden	.	180	200	100	60	30	60	140	50	70	10	100
Zeeland	.	130	220	110	80	10	70	140	60	40	.	120
West-Brabant	30	230	390	170	120	40	80	100	120	80	50	280
Midden-Brabant	10	160	180	100	70	30	60	100	50	40	60	170
Noordoost-Brabant	.	170	310	120	70	30	50	210	80	110	40	240
Zuidoost-Brabant	30	250	270	200	150	50	50	150	80	100	80	270
Noord- en Midden-Limburg	.	200	250	160	70	50	110	120	40	80	20	180
Zuid-Limburg	10	260	310	170	120	60	30	130	50	100	.	240
Geen woonadres bekend	110	.	.	10	.	70	10	50	40	110	130	140
Nederland	420	7.160	8.000	4.290	2.640	1.280	2.070	4.280	2.480	3.190	1.390	6.620

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities.

Een puntje in de tabel geeft aan dat het aantal waarnemingen waarop de celvulling is gebaseerd, te laag is om de data te mogen publiceren.

Tabel 9: Vooruitzichten op de arbeidsmarkt, naar branche (scenario ‘veel vraag CPB’)

Prognose tekorten of overschotten per branche in 2020 volgens het ‘veel vraag CPB’ scenario, als aandeel van het totaal aantal werknemers in de branche.

Een positief getal betekent een verwacht overschot, een negatief getal een verwacht tekort. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Arbeidsmarkttool.

Regio	UMC's	ZKH	GGZ	V&V	TZ	GHZ	HA&GHC	Ovr Zorg	WMD	JZ	KO	Z&WJK
Groningen	-3,1	-1,2	-0,7	0,8	-0,5	2,3	-3,2	-0,8	0,0	1,1	1,8	0,0
Drenthe		-2,1	-1,1	2,6	0,5	3,9	-3,8	-1,5	0,6	1,0	2,9	1,0
Friesland		-1,0	0,6	2,7	1,5	3,0	-2,3	-0,9	1,6	2,3	3,3	1,6
IJsselvecht		-0,9	0,9	3,0	0,9	4,1	-3,5	-0,8	2,8	4,1	5,3	2,0
Twente		0,1	1,3	1,7	1,0	2,6	-3,0	-0,1	1,9	3,2	5,2	1,5
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek		-3,1	-2,1	0,6	-1,1	0,9	-3,8	-2,7	0,1	0,7	3,3	-0,3
Achterhoek		-2,2	-1,1	0,2	-1,3	0,7	-3,6	-1,9	2,2	3,0	11,5	0,2
Zuid-West Gelderland	-4,0	-2,1	-1,4	0,2	-1,8	0,8	-3,4	-1,6	0,5	2,4	3,2	-0,7
Midden-Gelderland		-3,2	-1,2	-0,6	-2,0	0,5	-3,7	-2,9	0,8	2,3	3,1	-0,8
Flevoland		-1,9	-0,7	1,5	-1,0	3,0	-3,9	-1,6	1,5	2,9	3,4	0,6
Gooi- en Vechtstreek		-3,7	-2,2	-0,8	-2,2	-1,8	-5,5	-3,3	-1,5	-0,4	-0,2	-1,8
Utrecht en omgeving	-5,1	-3,5	-2,8	-0,3	-1,9	-0,3	-4,7	-2,8	-0,7	-0,6	2,4	-1,4
Amersfoort en omgeving		-3,3	-2,0	-0,3	-1,9	-0,7	-3,6	-2,8	0,7	2,2	3,3	-0,8
Noord-Holland Noord		-4,1	-2,4	-1,8	-3,4	-0,6	-3,7	-3,7	-0,2	1,0	2,4	-1,7
Zaanstreek en Waterland		-2,2	-0,8	-0,8	-2,5	0,1	-2,0	-2,2	0,8	3,2	3,3	-0,6
Amsterdam	-6,2	-4,1	-4,1	-1,0	-2,8	-0,5	-5,6	-3,3	-2,1	-3,0	2,3	-2,7
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden		-4,0	-2,4	-1,8	-3,5	-1,0	-4,0	-3,7	-0,4	0,6	0,8	-2,0
Rijnstreek	-4,8	-2,8	-2,0	-0,4	-2,3	0,4	-4,4	-2,4	-0,8	0,2	0,6	-1,1
Rijnmond	-5,0	-2,5	-2,5	1,1	-0,9	0,7	-3,5	-1,8	-0,2	-1,0	1,7	-0,6
Haaglanden		-2,9	-2,8	0,4	-2,1	-0,6	-3,4	-2,6	-1,2	-1,5	1,1	-0,9
Drechtsteden		-1,7	-0,5	1,8	0,1	1,9	-2,6	-1,4	0,9	1,3	2,2	0,6
Zeeland		-3,0	-0,8	-1,5	-2,6	1,2	-3,9	-3,1	1,1	2,2	2,8	-1,1
West-Brabant		-2,1	-1,2	0,6	-1,3	0,1	-4,0	-2,0	0,5	0,7	4,5	-0,1
Midden-Brabant		-3,1	-2,2	-0,2	-1,7	-0,7	-2,9	-2,7	-0,4	0,3	1,2	-1,0
Noordoost-Brabant		-3,4	-1,4	0,4	-0,8	0,6	-3,6	-2,7	0,9	2,3	2,7	-0,4
Zuidoost-Brabant		-3,0	-2,0	-0,9	-2,1	-0,9	-4,1	-2,8	-0,6	-0,3	1,4	-1,4
Noord- en Midden-Limburg		-2,2	-1,8	-1,0	-1,7	-0,8	-3,1	-1,9	0,2	0,5	4,6	-1,0
Zuid-Limburg	-4,6	-3,2	-3,1	-1,0	-2,5	-2,0	-4,4	-2,7	-0,3	-0,7	4,2	-2,0
Nederland	-3,8	-2,6	-1,6	0,4	-1,4	1,0	-3,5	-2,2	0,9	1,2	4,8	-0,2

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities

Tabel 10: Vooruitzichten op de arbeidsmarkt, naar branche (scenario ‘veel vraag hoofdlijnenakkoorden’)

Prognose tekorten of overschotten per branche in 2020 volgens het ‘veel vraag CPB’ scenario, als aandeel van het totaal aantal werknemers in de branche.

Een positief getal betekent een verwacht overschot, een negatief getal een verwacht tekort. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Arbeidsmarkttool.

Regio	UMC's	ZKH	GGZ	V&V	TZ	GHZ	HA&GHC	Ovr Zorg	WMD	JZ	KO	Z&WJK
Groningen	-1,7	0,2	0,4	1,8	0,6	3,3	-1,8	0,5	0,7	1,9	2,1	1,1
Drenthe		-0,7	0,1	3,6	1,7	5,0	-2,4	-0,2	1,4	1,9	3,2	2,1
Friesland		0,4	1,7	3,7	2,6	4,0	-0,9	0,3	2,3	3,0	3,6	2,7
IJsselvecht		0,5	2,1	4,0	2,1	5,2	-2,1	0,4	3,5	4,9	5,5	3,1
Twente		1,5	2,4	2,7	2,1	3,6	-1,6	1,2	2,6	3,9	5,5	2,6
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek		-1,8	-1,0	1,6	0,0	1,9	-2,4	-1,5	0,8	1,4	3,6	0,7
Achterhoek		-0,9	0,0	1,2	-0,2	1,7	-2,2	-0,7	2,9	3,7	11,8	1,3
Zuid-West Gelderland	-2,6	-0,7	-0,4	1,1	-0,7	1,7	-2,0	-0,4	1,1	3,2	3,5	0,4
Midden-Gelderland		-1,8	-0,1	0,4	-0,9	1,5	-2,3	-1,7	1,5	3,0	3,3	0,2
Flevoland		-0,6	0,3	2,5	0,1	4,0	-2,5	-0,4	2,1	3,5	3,6	1,6
Gooi- en Vechtstreek		-2,3	-1,2	0,2	-1,1	-0,8	-4,2	-2,2	-0,8	0,3	0,0	-0,8
Utrecht en omgeving	-3,8	-2,2	-1,8	0,6	-0,9	0,6	-3,3	-1,7	-0,1	0,0	2,7	-0,4
Amersfoort en omgeving		-2,0	-1,0	0,7	-0,9	0,2	-2,2	-1,6	1,4	2,9	3,5	0,2
Noord-Holland Noord		-2,8	-1,4	-0,9	-2,3	0,4	-2,3	-2,5	0,5	1,7	2,6	-0,8
Zaanstreek en Waterland		-0,9	0,3	0,2	-1,4	1,0	-0,5	-1,0	1,5	3,8	3,6	0,4
Amsterdam	-4,8	-2,8	-3,2	0,0	-1,8	0,3	-4,2	-2,2	-1,6	-2,4	2,5	-1,7
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden		-2,7	-1,4	-0,8	-2,5	-0,1	-2,6	-2,5	0,3	1,3	1,1	-1,0
Rijnstreek	-3,5	-1,5	-1,0	0,6	-1,3	1,4	-3,0	-1,2	-0,1	0,9	0,9	-0,1
Rijnmond	-3,6	-1,2	-1,5	2,1	0,2	1,7	-2,0	-0,6	0,4	-0,4	1,9	0,5
Haaglanden		-1,6	-1,9	1,3	-1,0	0,3	-2,0	-1,5	-0,6	-0,9	1,3	0,0
Drechtsteden		-0,3	0,6	2,8	1,3	3,0	-1,2	-0,2	1,6	2,1	2,4	1,7
Zeeland		-1,7	0,3	-0,5	-1,5	2,2	-2,5	-1,9	1,8	3,0	3,0	-0,1
West-Brabant		-0,7	-0,2	1,6	-0,2	1,1	-2,6	-0,8	1,1	1,4	4,8	0,9
Midden-Brabant		-1,7	-1,2	0,8	-0,6	0,3	-1,5	-1,6	0,2	0,9	1,4	0,0
Noordoost-Brabant		-2,0	-0,4	1,4	0,3	1,6	-2,2	-1,5	1,6	3,0	2,9	0,7
Zuidoost-Brabant		-1,6	-1,0	0,1	-1,0	0,1	-2,7	-1,6	0,0	0,4	1,7	-0,4
Noord- en Midden-Limburg		-0,9	-0,7	0,0	-0,7	0,2	-1,6	-0,7	0,9	1,2	4,9	0,0
Zuid-Limburg	-3,2	-1,9	-2,1	0,0	-1,5	-1,1	-3,0	-1,5	0,4	0,0	4,5	-0,9
Nederland	-2,4	-1,2	-0,6	1,4	-0,3	2,0	-2,1	-1,0	1,6	1,9	5,1	0,8

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities

Tabel 11: Vooruitzichten op de arbeidsmarkt, naar branche (scenario 'minder vraag')

Prognose tekorten of overschotten per branche in 2020 volgens het 'minder vraag' scenario, als aandeel van het totaal aantal werknemers in de branche.

Een positief getal betekent een verwacht overschot, een negatief getal een verwacht tekort. Deze gegevens zijn afkomstig uit de Arbeidsmarkttool.

Regio	UMC's	ZKH	GGZ	V&V	TZ	GHZ	HA&GHC	Ovr Zorg	WMD	JZ	KO	Z&WJK
Groningen	0,2	2,0	2,4	3,4	2,3	5,2	-0,1	2,2	3,0	4,3	4,2	2,9
Drenthe		1,2	2,0	5,3	3,4	6,9	-0,7	1,5	3,7	4,1	5,4	3,9
Friesland		2,3	3,7	5,5	4,4	6,0	0,8	2,1	4,8	5,5	5,8	4,6
IJsselvecht		2,4	4,1	5,8	3,8	7,2	-0,4	2,2	6,1	7,4	8,0	5,1
Twente		3,4	4,4	4,4	3,9	5,6	0,0	3,0	5,1	6,4	8,0	4,5
Noordwest-Veluwe en Stedendriehoek		0,0	0,9	3,2	1,6	3,8	-0,8	0,2	3,0	3,7	5,9	2,5
Achterhoek		0,9	1,9	2,8	1,5	3,5	-0,6	1,0	5,3	6,1	14,8	3,1
Zuid-West Gelderland	-0,7	1,1	1,6	2,8	0,9	3,6	-0,3	1,2	3,6	5,7	5,8	2,2
Midden-Gelderland		0,0	1,8	2,0	0,8	3,4	-0,7	0,0	3,9	5,4	5,6	2,0
Flevoland		1,3	2,4	4,2	1,7	6,0	-0,9	1,4	4,7	6,1	6,0	3,5
Gooi- en Vechtstreek		-0,6	0,7	1,7	0,5	0,9	-2,7	-0,5	1,3	2,7	2,2	0,9
Utrecht en omgeving	-1,9	-0,5	0,1	2,3	0,7	2,5	-1,7	0,0	2,3	2,6	4,9	1,4
Amersfoort en omgeving		-0,1	1,0	2,3	0,7	2,0	-0,5	0,1	3,8	5,4	5,8	2,0
Noord-Holland Noord		-1,0	0,5	0,7	-0,8	2,2	-0,7	-0,9	2,8	4,0	4,9	1,0
Zaanstreek en Waterland		1,0	2,2	1,7	0,2	2,9	1,2	0,7	3,9	6,3	6,0	2,2
Amsterdam	-3,1	-1,1	-1,2	1,6	-0,2	2,3	-2,7	-0,6	0,8	0,3	4,8	0,1
Amstelland, Kennemerland en Meerlanden		-0,9	0,5	0,7	-0,9	1,7	-1,0	-0,9	2,6	3,7	3,3	0,7
Rijnstreek	-1,6	0,3	0,9	2,1	0,3	3,2	-1,4	0,4	2,2	3,2	3,0	1,7
Rijnmond	-1,8	0,6	0,4	3,8	1,9	3,6	-0,4	1,1	2,8	2,1	4,1	2,3
Haaglanden		0,3	0,1	3,0	0,6	2,2	-0,4	0,2	1,8	1,7	3,5	1,9
Drechtsteden		1,6	2,5	4,5	3,0	4,9	0,5	1,6	3,9	4,4	4,7	3,5
Zeeland		0,1	2,3	1,1	0,1	4,2	-0,8	-0,2	4,2	5,3	5,3	1,6
West-Brabant		1,1	1,8	3,3	1,5	2,9	-1,0	0,9	3,5	3,8	7,2	2,7
Midden-Brabant		0,1	0,7	2,4	1,0	2,1	0,2	0,1	2,6	3,4	3,6	1,8
Noordoost-Brabant		-0,2	1,6	3,1	2,0	3,5	-0,6	0,2	4,0	5,5	5,2	2,5
Zuidoost-Brabant		0,2	0,9	1,7	0,6	1,9	-1,1	0,1	2,4	2,8	3,9	1,4
Noord- en Midden-Limburg		1,0	1,2	1,6	1,0	2,0	0,0	1,0	3,3	3,5	7,3	1,8
Zuid-Limburg	-1,4	-0,1	-0,3	1,5	0,1	0,7	-1,4	0,1	2,7	2,3	6,8	0,8
Nederland	-0,5	0,6	1,4	3,0	1,3	3,9	-0,4	0,7	4,0	4,4	7,5	2,7

In de bijlage is een toelichting te vinden op de gebruikte begrippen en de definities

Afkortingen, definities en toelichting

Regio-indeling van werkgelegenheid

In 2016 is de manier van het toedelen van werkgelegenheid (werknemers en fte) aan een regio veranderd. Er is nog steeds in eerste instantie gekeken naar de vestigingsplaats van de werkgever. Maar voor branches waarin werkgevers veelal actief zijn in meerdere regio's levert dat een vertekend beeld op. Als zich in die branches fusies of wijzigingen van de administratieve vestigingsplaats voordoen kan dat bovendien leiden tot relatief grote verschuivingen van aantallen werknemers tussen regio's. Daarom is voor deze branches gekeken of het aannemelijk is dat het merendeel van de werknemers relatief dicht bij huis zal werken (en daarmee in de eigen regio). In dat geval is de woonplaats van de werknemers gebruikt als basis. Dat is gedaan voor de Geestelijke gezondheidszorg, Gehandicaptenzorg, VV&T, Jeugdzorg en Kinderopvang.

Branche-indeling

UMC's	Universitaire Medische Centra
ZKH	Ziekenhuizen (Algemene ziekenhuizen; Categoriele ziekenhuizen; Universitaire Medische Centra Praktijken van medisch specialisten en medische dagbehandelingscentra)
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg (Geestelijke gezondheids- en verslavingszorg met overnachting; Praktijken van psychiaters en dagbehandelcentra voor geestelijke gezondheids- en verslavingszorg; Praktijken van psychotherapeuten en psychologen)
GHZ	Gehandicaptenzorg (Huizen en dagverblijven voor verstandelijk gehandicapten en psychiatrische cliënten; Huizen voor niet-verstandelijk gehandicapten; Dagverblijven voor niet-verstandelijk gehandicapten; Ondersteuning en begeleiding van gehandicapten)
VVT	Verpleging, verzorging en thuiszorg (Verpleeghuizen, Verzorgingshuizen, Thuiszorg)
HAGHC	Huisartsenzorg en gezondheidscentra (Praktijken van huisartsen; Gezondheidscentra)
Ovr. Zorg	Overige zorg (Praktijken van tandartsen; Praktijken van tandheelkundig specialisten; Praktijken van verloskundigen; Praktijken van fysiotherapeuten; Overige paramedische praktijken (geen fysiotherapie of psychologie) en alternatieve genezers; Arbobegeleiding en reïntegratie; Preventieve gezondheidszorg (geen arbobegeleiding); Medische laboratoria, trombosediensten en overig behandelingsondersteunend onderzoek; Ambulancediensten en centrale posten; Samenwerkingsorganen op het gebied van gezondheidszorg en overige gezondheidszorgondersteunende diensten).
WMD	Welzijn & Maatschappelijke dienstverlening (Maatschappelijk opvang met overnachting; Welzijnszorg voor ouderen; Peuterspeelzaalwerk; Maatschappelijk werk; Lokaal welzijnswerk; Overig maatschappelijk advies, gemeenschapshuizen en samenwerkingsorganen op het gebied van welzijn)
JZ	Jeugdzorg (Jeugdzorg met overnachting en dagverblijven voor jeugdzorg; Ambulante jeugdzorg)
KO	Kinderopvang
Z&WJK	Zorg en Welzijn & maatschappelijke dienstverlening, Jeugdzorg en Kinderopvang

Afkortingen opleidingen

VPK 6	Verpleegkundige niveau 6
VPK 4	Verpleegkundige niveau 4
VRZ 3	Verzorgende niveau 3
HLP 2	Helpende niveau niveau 2
ZH 1	Zorghulp niveau niveau 1
DA 4	Doktersassistent niveau 4
MMZ 4	Medewerker maatschappelijke zorg niveau 4
MMZ 3	Medewerker maatschappelijke zorg niveau 3
SMD 4	Sociaal Maatschappelijke Dienstverlening 4
SCW 4	Sociaal Cultureel Werk 4
PW 4	Pedagogisch werk niveau 4
SPW 3	Pedagogisch werk niveau 3
SPH 6	Sociaal pedagogische hulpverlening niveau 6
CMV 6	Cultureel maatschappelijke vorming niveau 6
MD 6	Maatschappelijk werk en dienstverlening niveau 6
Ped 6	Pedagogiek niveau 6

Tabel 1: Aanbod arbeidsmarkt en werkloosheid	
Bevolking	Definitie: De geregistreerde bevolking van een gebied. Peildatum: 1 januari 2015. Bron: CBS.
Groene druk	Definitie: De verhouding tussen het aantal personen van 0 tot 20 jaar en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Peildatum: 1 januari 2015. Bron: CBS, bewerking Kiwa Carity/CAOP.
Grijze druk	Definitie: De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar en ouder en het aantal personen van 20 tot 65 jaar. Peildatum: 1 januari 2015. Bron: CBS, bewerking Kiwa Carity/CAOP.
Potentiële beroepsbevolking	Definitie: Alle personen van een gebied met een leeftijd tussen de 15 en 65 jaar. Peildatum: 1 januari 2015. Bron: CBS, bewerking Kiwa Carity/CAOP.
Beroepsbevolking	Definitie: De som van de werkzame beroepsbevolking en de werkloze beroepsbevolking. Peildatum: gemiddelde over 2015. Bron: EBB (CBS), bewerking Kiwa Carity/CAOP.
Arbeidsparticipatie	Definitie: De verhouding tussen de beroepsbevolking en de potentiële beroepsbevolking. Peildatum: 1 januari 2015. Bron: CBS, bewerking Kiwa Carity/CAOP.
Niet-werkende werkzoekenden	Definitie: Het aandeel niet-werkende werkzoekenden van de beroepsbevolking. Peildatum: jaargemiddelde van 2015. Bron: UWV WERKbedrijf, EBB (CBS), bewerking Kiwa Carity/CAOP. Sinds dit jaar is de definitie gewijzigd: de definitie was iedereen met een leeftijd 15-65 jaar en een arbeidstijd vanaf 12 uur. Een niet-werkende werkzoekende is per januari 2015 iedereen van 15 tot en met 74 jaar die bij UWV als werkzoekende staat ingeschreven.
Tabel 2: Ontwikkeling vraag en beslag op de arbeidsmarkt	
Aandeel potentiële beroepsbevolking dat werkzaam is in Zorg/WJK/Zorg en WJK	Definitie: aantal personen werkzaam in Zorg/WJK/Zorg en WJK gedeeld door potentiële beroepsbevolking (zie hierboven) Toelichting: het aantal werknemers 2015 is berekend door de ontwikkeling in het aantal werknemers die zichtbaar is in de PGGM/ABP-gegevens 2014 en 2015, te projecteren op CBS-gegevens 2013, naar regio en naar branche. Er is alleen gekeken naar arbeidsovereenkomsten werknemer-werkgever. Zelfstandigen worden dus niet meegeteld. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'. Peildatum: 31 december 2015 Bron: CBS, PGGM, ABP, FCB, Bewerking Kiwa Carity/CAOP
Tabel 3: Werkgelegenheid naar branche	
Aantal fte per branche	Definitie: totaal aantal FTE in een branche. Een voltijd baan gebaseerd op een 36-urige werkweek die het hele jaar door bestaat wordt daarbij geteld als één FTE. Toelichting: het aantal fte 2015 is berekend door de ontwikkeling in het aantal fte die zichtbaar is in de PGGM/ABP-gegevens 2014 en 2015, te projecteren op CBS-gegevens 2013, naar regio en naar branche. Er is alleen gekeken naar arbeidsovereenkomsten werknemer-werkgever. Zelfstandigen worden dus niet meegeteld. Voor het toedelen van werkgelegenheid aan een regio, is in eerste instantie gekeken naar de vestigingsplaats van de werkgever. Voor branches waarin werkgevers vaak actief zijn in meerdere regio's, levert dat een vertekend beeld op. Als zich in die branches fusies of wijzigingen van de administratieve vestigingsplaats voordoen, kan dat bovendien leiden tot relatief grote verschuivingen van aantallen werknemers tussen regio's. Daarom is voor deze branches gekeken of het aannemelijk is

	<p>dat het merendeel van de werknemers relatief dicht bij huis zal werken (en daarmee in de eigen regio). Is dat het geval, dan is de woonplaats van de werknemers gebruikt als basis voor de toedeling naar een regio. Dat betreft de GGZ, de gehandicaptenzorg, de VVT, de jeugdzorg en de kinderopvang.</p> <p>Peildatum: maandgemiddelde december</p> <p>Bron: SSB (CBS), PGGM, ABP, FCB, bewerking Kiwa Charity/CAOP.</p>
Tabel 4: Deeltijdfactor 2015	
Gemiddelde deeltijdfactor	<p>Definitie: gemiddelde omvang van de werkweek, als aandeel van een FTE. Een voltijd baan gebaseerd op een 36-urige werkweek die het hele jaar door bestaat wordt daarbij geteld als één FTE.</p> <p>Toelichting: de deeltijdfactor 2015 is berekend door de ontwikkeling in de deeltijdfactor die zichtbaar is in de PGGM/ABP-gegevens 2014 en 2015, te projecteren op CBS-gegevens 2013, naar regio en naar branche.. Er is alleen gekeken naar arbeidsovereenkomsten werknemer-werkgever. Zelfstandigen worden dus niet meegeteld. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'.</p> <p>Peildatum: maandgemiddelde december</p> <p>Bron: SSB (CBS), PGGM, ABP, bewerking Kiwa Charity/CAOP.</p>
Tabel 5: Personeelskenmerken naar branche	
Aandeel 55+	<p>Definitie: het aandeel werknemers van 55 jaar en ouder ten opzichte van alle werknemers.</p> <p>Toelichting: het aantal 55+'ers is berekend door de ontwikkeling in het aantal 55+'ers die zichtbaar is in de PGGM-gegevens 2014 en 2015, te projecteren op CBS-gegevens 2013, naar regio en naar branche. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'.</p> <p>Peildatum: 1 januari 2015.</p> <p>Bron: SSB (CBS), PGGM, ABP, bewerking Kiwa Charity/CAOP.</p>
Aandeel 35-	<p>Definitie: het aandeel werknemers van 35 jaar en jonger ten opzichte van alle werknemers.</p> <p>Toelichting: het aantal 35-'ers is berekend door de ontwikkeling in het aantal 35-'ers die zichtbaar is in de PGGM-gegevens 2014 en 2015, te projecteren op CBS-gegevens 2013, naar regio en naar branche. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'. Zie ook de toelichting bij 'Aantal fte per branche'.</p> <p>Peildatum: 1 januari 2015.</p> <p>Bron: SSB (CBS), PGGM, ABP, bewerking Kiwa Charity/CAOP.</p>
Tabel 6: Netto verloop	
Netto verloop	<p>Definitie: Het percentage werknemers per branche dat in een jaar ten opzichte van het jaar ervoor uitstroomt naar een baan buiten de sector Zorg en WJK of naar een uitkering, onderwijs of inactiviteit.</p> <p>Toelichting: het netto verloop betreft een driejaarsgemiddelde, omdat de jaarreeksen grote verschillen laten zien. Dit wordt grotendeels verklaard door kleine verloop aantallen.</p> <p>Peildatum: gemiddelde over de periode 2011 tot en met 2013.</p> <p>Bron: SSB (CBS), bewerking Kiwa Charity/CAOP.</p>
Tabel 7: Instroom in het onderwijs	
Instroom in de opleiding	<p>Definitie: per kwalificatie van zorg- of welzijnsopleidingen van het bekostigd onderwijs, het aantal personen dat in een bepaalde regio woont en op de peildatum staat ingeschreven bij de genoemde kwalificatie, dat het jaar ervoor niet stond ingeschreven bij die kwalificatie.</p> <p>Peildatum: 1 oktober 2014.</p> <p>Bron: CBS Onderwijsstatistieken (CBS), bewerking Kiwa Charity/CAOP.</p>

Tabel 8: Aantal gediplomeerden	
Aantal gediplomeerden	<p>Definitie: het aantal behaalde diploma's van personen die in een bepaalde regio wonen, per kwalificatie van zorg- of welzijnsopleidingen van het bekostigd onderwijs in een diplomajaar. Een diplomajaar loopt van oktober in een bepaald jaar tot en met september van het daarop volgende jaar. Er wordt uitgegaan van het totaal aantal diploma's in een diplomajaar, dus ook van eventuele nevenstudies en wisselingen binnen dezelfde onderwijsinstelling.</p> <p>Toelichting: bij het MBO gaat het zowel om de BOL als de BBL. Bij het HBO om zowel de voltijds, de deeltijd als de duale opleiding. Extranei zijn niet meegeteld.</p> <p>Peildatum: 1 oktober 2014-31 september 2015.</p> <p>Bron: CBS Onderwijsstatistieken (CBS), bewerking Kiwa Carity/CAOP.</p>
Tabel 9, 10 en 11: Vooruitzichten op de arbeidsmarkt	
Prognoses tekorten of overschotten	<p>Definitie: het verwachte tekort of overschot aan werknemers in een branche, gedeeld door het totaal aantal werknemers in die branche.</p> <p>Toelichting: deze tabellen zijn gebaseerd op de Toekomstverkenning die is uitgevoerd in het kader van het Onderzoeksprogramma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn. De ontwikkeling van de financiële middelen is een belangrijk uitgangspunt voor doorrekening van 2015 naar 2016 t/m 2020. Voor de update van de toekomstverkenning in 2016 is rond Prinsjesdag 2016 gekeken naar de ontwikkeling van de beschikbare middelen per branche en per prognosejaar. Voorheen zijn hiervoor twee varianten gehanteerd om de bandbreedte van mogelijke ontwikkelingen te vangen. Dit jaar worden drie verschillende varianten onderscheiden. Deze noemen we de 'scenario's'.</p> <p>Tabel 9, scenario 'Veel vraag CPB': 1) Curatieve Zorg, Langdurige Zorg, Maatschappelijke Ondersteuning en Jeugdzorg: de percentages zijn gebaseerd op alle budgettaire mutaties, kortingen, intensiveringen en (voor de Zvw en Wlz) realisaties op basis van de VWS begroting 2017. Voor de jaren 2017 en verder de groeicijfers voor de WLZ, ZVW, WMO 2015 en Jeugdwet gehanteerd zoals opgenomen in de middellange termijnraming van het CPB. Voor de Jeugdwet en het Sociaal domein is gebruik gemaakt van een verdeelsleutel waarmee de macrobudgetten worden toegerekend naar de branches. 2) Voor de WMD en kinderopvang zijn afwijkende aannames gemaakt. Deze zijn afgestemd met FCB. Dit scenario gaat er van uit dat er nieuwe kansen voor WMD-organisaties ontstaan en dat deze verzilverd worden in de vorm van werkgelegenheid. In het 'veel vraag scenario' wordt uitgegaan van 3% meer kinderen in de opvang en 25% van de ouders die de extra beschikbaar gekomen middelen inzetten voor kinderopvanguren.</p> <p>Tabel 10, scenario 'Veel vraag hoofdlijnenakkoorden': t/m 2017 o.b.v. begroting VWS die afgelopen Prinsjesdag is gepresenteerd en vanaf 2018 wordt rekening gehouden met de max. korting van die het CPB hanteert voor hoofdlijnenakkoorden (1% voor ZVW, WMO, Jeugdwet, 0,5% voor de WLZ). Dit kan gezien worden als een 'tussenscenario'. Voor de WMD en de Kinderopvang is dit scenario hetzelfde als het 'CPB-scenario'.</p> <p>Tabel 11, scenario Minder vraag: Dit is het scenario 'Veel vraag hoofdlijnenakkoorden' minus 1% (over de gehele looptijd). Alleen de WMD en de Kinderopvang wijken hier van af: het minder vraag scenario is in overleg met FCB vastgesteld.</p> <p>Meer informatie over de achtergrond van de scenario's en de landelijke vooronderstellingen in het prognosemodel staat in de 'Technische toelichting 2014-2019' en 'Technische toelichting 2016' (die begin 2017 zal verschijnen) op www.azwinfo.nl. Op de website www.azwinfo.nl is ook de Arbeidsmarkttool te downloaden waarmee voor elke regio eigen scenario's gemaakt kunnen worden (http://www.azwinfo.nl/documents/Arbeidsmarkttool).</p> <p>Peildatum: het gaat om de verwachtingen voor het jaar 2020.</p> <p>Bron: Arbeidsmarkttool 2016-2020.</p>

Dit rapport is onderdeel van het onderzoeks-
programma Arbeidsmarkt Zorg en Welzijn.
Meer informatie over dit programma is te vinden
op www.azwinfo.nl

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij
Kiwa Carity. Het gebruik van cijfers en/of teksten als
toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en
boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt
vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking
in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval
system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke
toestemming van Kiwa Carity. Kiwa Carity aanvaardt
geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of
andere onvolkomenheden.

Colofon

Dit rapport is een uitgave van Kiwa Carity
Nevelgaarde 50, 3436 ZZ Nieuwegein
www.kiwacarity.nl; info.carity@kiwa.nl

Dit programma wordt uitgevoerd door:

CAOP